

Grønland skal finde fred med det danske for at finde frem til den grønlandske identitet

Af Aviaja Lyberth Hauptmann,
28. februar 2014 kl. 08:00

Fra ing.dk

Grønlandsbloggen

I debatten om grønlandsk selvstændighed pointerer mange, at det er ganske naturligt, at et samfund ultimativt set vil søge selvstændighed. Det kan godt være, men måske man ikke ville have helt ligeså travlt med det, hvis forholdet mellem Grønland og Danmark ikke var så betændt.

Og hvad er det så for et forhold? Før man kan vurdere det, kan det være nødvendigt at se på hvem danskeren er og hvem grønlænderen er.

Hvem er danskeren i Grønland?

De første danskere jeg tænker på, når man taler danskere i Grønland, er den danske mand, ofte gift med en grønlandsk kvinde, som arbejder i en ledende stilling. De har haft lange karrierer i Grønland gerne i håndværkerbranchen, de er meningsdannere i erhvervslivet og de sidder på meget magt i samfundet. En anden dansker, som de fleste grønlændere møder i deres liv, er læreren og lægen. Disse grupper er i kraft af deres professioner i en autoritær position i forhold til de grønlændere, de har med at gøre i deres professionelle hverdag. Man kan godt forestille sig, at det kan være en kilde til skævhed i forholdet mellem danskeren og grønlænderen. Når man som grønlænder i sit eget land oftest møder danskerne i et forhold, hvor danskeren har autoriteten. En anden gruppe af danskere i Grønland er de mere nyligt tilkomne danskere, oftest unge akademikere. De flyfriske. Grønland giver disse unge nyuddannede gode muligheder for at få et job, som de ikke kunne finde eller få i Danmark, samle sig erfaring til CV'et og derefter rejse hjem til Danmark igen. Disse mennesker udgør en nødvendig arbejdskraft, som Grønland i dag ikke kan forsyne sig selv med. Desværre er det et stort tab for samfundet, at en masse erfaring og knowhow går tabt på denne måde, når ansatte man har lært op og givet ansvar, ofte meget mere ansvar end de er klar til som nyuddannede, rejser væk igen og tager deres viden med sig. Til sidst skal nævnes de mange danskere i Grønland, som også er grønlændere. Dem der er grønlændere af blod, opvækst og/eller tilhørsforhold. Mange grønlændere vil også betegne sig selv som danskere. De har dansk familie i Danmark og den danske kultur og selvforståelse er ligeså meget en del af dem, som den grønlandske.

Hvem er så grønlænderen? Grønlænderen, *kalaaleq*, er naturligvis en ligeså bred gruppe som danskeren i Danmark. Grønland har bl.a. i kraft af de store afstande mellem byer og bygder, en særlig stor forskel i selvopfattelse og mangel på enhed blandt folket. Ligesom jyder i Danmark kan føle sig overset i mediebildet, så er bygdeboeren, tunumiutterne – dem fra Østgrønland, eller i det hele taget mange af dem, som ikke bor i de få store grønlandske byer, nærmest slet ikke en del af det generelle

grønlandsbillede. De er stærkt underrepræsenterede i medier, politik og i byboernes grønlandsbillede. Mange i Nuuk har været i flere andre lande, end de har været i andre grønlandske byer og bygder. Det gælder også mig selv. Jeg tror, de fleste grønlændere er meget stolte af deres grønlandskhed, men de ser ikke nødvendigvis deres egen grønlandskhed som værende det samme som den i byen sydfør eller østpå. *Det er os, der er de rigtige grønlændere.* Det er en ærgerlig og destruktiv tilgang til sit folk, og kun endnu mere håbløst når ens folk består af under 100.000 personer. Men tendensen til at udpege andre grupperinger i samfundet som værende mindre grønlandske er desværre meget udbredt. Ofte er den begrundet med, at de andre er for danske.

Måske efter 300 år det var på tide at sluge den kamel, der hedder at den danske kultur uigenkaldeligt er en del af den grønlandske.

Hvad er så forholdet mellem grønlænderen og danskeren?

Der er i Grønland en del racisme mod danskere, på trods af at alle grønlændere har nære relationer til danskere eller grønlændere med dansk baggrund. Racismen vendes som nævnt også mod det danske, der er i grønlænderen. Grønlænderen med de danske ansigtstræk, grønlænderen uden det grønlandske sprog, grønlænderen, der har boet i Danmark og grønlænderen, der af den ene eller den anden årsag ikke er grønlandsk nok. Det er særligt skadeligt fordi det splitter samfundet og giver en skam hos stort set alle. Det er de færreste grønlændere, der kan sige sig fri fra at have dansk blod, dansk kultur eller danske traditioner i familien. Så når den tidligere landsstyreforkvinde Aleqa Hammond ganske ukonstruktivt udtaler, at det bedste hun har fået fra Danmark er brun sovs, vælger hun at ignorere alle de mennesker hun repræsenterer, som har fået deres børn eller børnebørn, en god mængde kultur og traditioner, ferieminder og livsminder fra Danmark.

Det er paradoksalt nok den samme gruppe, som ønsker selvstændighed, der har tendens til at skubbe deres landsmænd væk på baggrund af deres danskhed. Hvad mon man forestiller sig for et fremtidigt grønlandsk samfund uden den del af befolkningen der taler for meget dansk, ser for danske ud, er født i Danmark, har uddannet sig i Danmark, har giftet sig med en dansker eller har taget en dansk holdning, livssyn eller andre danske vaner til sig. Så er der ikke meget tilbage, at basere et grønlandsk samfund på.

Det er ikke fordi, jeg ikke forstår dele af den modvilje, som grønlænderen kan have mod danskeren. Hvis man livet igennem, og gennem generationer, altid har mødt danskeren som en autoritet i ens eget land, giver det en skævhed og for nogle måske også et mindreværd, som kan være grobund til modvilje. Desværre kommer der ikke meget konstruktivt fra et udgangspunkt af mangel på selvværd og lavt selvværd. Jeg kan særligt godt forstå, hvis man ønsker at ændre på samfundets rammer og institutioner, og gøre dem mere passende for det grønlandske samfund og den grønlandske kultur, end de har været hidtil. Men derfra og til at ville være økonomisk og kulturelt adskilt fra Danmark, der er stor forskel. Hvis ikke man formår at formulere og opbygge et mere grønlandsk samfund med støtten fra Danmark, så tror jeg heller ikke man gør det uden den støtte.

Jeg håber også inderligt, at man kan i Grønland kan anerkende sit udgangspunkt, og dyrke det grønlandske i fred med det danske. Så vi kan komme ud over de uenigheder og uensheder der er i Rigsfællesskabet, og komme i gang med en positiv og konstruktiv kommunikation og det samarbejde, der vil være den hurtigste, sundeste og måske også eneste vej mod et godt fremtidens Grønland.